



KESKKONNAMINISTEERIUM

Jäätmehoolduse reformikavast

28.11.2014, Tallinn

Peeter Eek
KKM jäätmeosakond
24. september 2014

Tallinna Tehnikaülikool



KESKKONNAMINISTEERIUM

Tagasivaade –

Linnade-Valdade päevad, 13.02.2013

Ettekanne: Korraldatud Jäätmevedu 1998-2013

*Jäätmekäitlejate Liit ja Konkurentsiamet on **2012 sügisel** esitanud kriitika, milles senisel KOJV korraldusel nähakse 'vähe eeliseid ja palju puudusi'*

KKM-l kavas 2013 kevadel JäätS muutmise eelnõu kontseptsioon, mille põhimuudatusteks on 'loobumine hangetest ja fikseeritud hindadest' (lisaks kaotavad aluse KOV-de J-keskuse mudel ja küsimusena 2-tasandilased hanked)



KESKKONNAMINISTEERIUM

Olemasolev olukord (1)

Kehtiva JäätS kohaselt on kõik üle 1500 el KOV-d kohustatud alates 2005 a läbi viima korraldatud olmejäätmete veo (KOJV) hanke (alates 2011 Riigihangete seaduse alusel) jäätmevedaja leidmiseks, kes teenindab KOV-i defineeritud piirkonnas ainuõiguse alusel kõiki olmejäätmete valdajaid, keda KOV ei ole kogumissüsteemiga liitumisest vabastanud.



Olemasolev olukord (2)

Paralleelselt on toimunud ka nn **vabaturg**, kus iga jäätmevaldaja on vaba sõlmima veolepingut iga antud maakonnas jäätmeluba omava ettevõttega, hinnad sellises lepingus on samuti vabad.

KOV-del puuduvad andmeid, millised jäätmevaldajad on seotud kogumissüsteemiga, millised mitte, sest vabaturu mudelis jäätmevedajatel KOV teavitamise kohustus oma kliendibaasi muutustest puudub. Vabaturu mudel on toimunud nii alla **1500 el** KOV-des, kui suuremate KOV-de hajaasustusega osades, samuti muudes KOV-des ja piirkondades, kus

- a) ühe KOJV lepingu lõppemisel uut hanget ei ole korraldatud
- b) hange on korraldatud, aga selles pole vaidlustuste jms tõttu jõutud uue KOJV lepinguni.



KESKKONNAMINISTEERIUM

Kogumissüsteemiga liitumine

Statistikaameti **2001** a uuringu alusel oli väljaspool kogumisüsteemi (majapidamised ei omanud püsivat lepingud jäätmevedajaga) **21 %** elanikkonnas, **2012** andmetel oli see näitaja langenud **5%-ni**. Aastatel **2001-2012** on seega liidetud kogumissüsteemiga hinnanguliselt **17 %** elanikkonnast (ca **219 tuh el**), samas on jätkuvalt väljapool süsteemi veel **5 %** (ca **64 tuh el**).

Kogumissüsteemiga liitunuks olemine ei välista automaatselt motive ebaseaduslikuks jäätmekäitluseks, kuna jäätmeid võib tekkida alati ebaregulaarselt ka suuremas koguses, kui on tavapärane kogumismahutid – küll on kohustuslik kogumissüsteemiga liitumine üldist jäätmete hülgamist märgatavalt vähendanud.



KESKKONNAMINISTEERIUM

Saavutused ja väljakutsed

Jäätmekäitluse areng on olnud viimastel aastatel märkimisväärselt kiire, eelkõige ladestamiskesksest jäätmekäitlusmudelist väljumisel (2010 ladestati ca 70 %, 2013 ca 10 %!) – see on tähelepanu vääriv saavutus EL tasemel, ühtlasi see, et uue tehnoloogilise taseme saavutamiseks (MBT, jäätme põletus) ei eraldatud praktiliselt avaliku sektori vahendeid.

Väljakutse – aastaks 2020 on olmejäätmete ringlusvõtu sihtarv 50 % kogutekkest, senine tase viimase 4-5 a jooksul pea muutumatuna on olnud 27-28 %.

Eesmärgi saavutamise eeldab allesjäänud 5 a jooksul liigitikogumise ja ringlussevõtu pea kahekordistamist – see on väga tõsine väljakutse!!!



KESKKONNAMINISTEERIUM

Vabariigi Valitsuse tegevuskava, 16.märts, 2014

Eesti Reformierakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna koalitsiooni

TEGEVUSKAVA:

16. Algatame jäätmeveo korralduse reformi, mille tulemusel säiliks inimestel prügiveosüsteemiga liitumiskohustus, kuid lisanduks õigus valida parimat hinna ja kvaliteedi suhet pakkuv teenusepakkuja.

Reformi läbiviimisel peame oluliseks säilitada jõukohase hinnaga jäätmeveoteenuse kättesaadavus ka hajaasustuspirkondades ning tagada kohalikele omavalitsustele jäätmehoolduse rahastus.



Kavandatavad muudatused (1)

Korraldatud jäätmeveo hankeid muudatuse jõustudes enam ei korraldata, senine KOJV süsteem asendatakse uue

'**KOV registreeringu alusel olmejäätmete kogumise**' lahendusena, mille põhielemendid on:

1) *KOV **defineerib** jätkuvalt (osaliselt on ka kehtivas JäätS §-s 71) jäätmeeeskirjas jäätmevaldajate kasutatavad kogumisvahendite tüübid ja suurused erinevatele jäätmevaldajatele, samuti **mahutite tühjendamise minimaalse sageduse** vastavalt asutustüübile, täpsustusena ka kogumiseks kasutatavate **veokite üldised tehnilised nõuded** (veokite max mass arvestades kohalike teede ja tänavate olukorda, konteinerite tühjenduse süsteemid jms).*



Kavandatavad muudatused (2)

....mille põhielemendid on:

- 2) KOV peab ja ajakohastab regulaarselt **jäätmevaldajate registrit**, sh andmeid kogumissüsteemist vabastamise ja mittevabastatute osas kogumissüsteemiga liitumise kohta
- 3) KOV määrab **olmejäätmete kogumisteenuse pakkujate registreerimise piirkonnad**, kehtestades eraldi tehnilised jm nõuded registreerimiseks. Registreeringu piirkond peaks olema piisavalt suur (näiteks 30 tuh el., min 10 tuh el – arutelu teema)



Kavandatavad muudatused (3)

....mille põhielemendid on:

4) *Registreeringu piirkonnas on esimese nõuetekohase registreeringu saamisel teatud aja järel (näit. 1 kuu) **õigus teenust osutada ainult registreeritud jäätmevedajatel** (st õigus vedada olmejäätmeid nn üldise jäätmeloa alusel ehk vabaturu mudelis kaotab registreeringu piirkonnas kehtivuse, esimese registreeringu jõustumisest antakse teada Avalike Teadeannete jm teavitusvahendite kaudu)*



Kavandatavad muudatused (4)

....mille põhielemendid on:

5) KOV tagab registreeritud jäätmeveo ettevõtetele KOV-i jäätmevaldajate registri andmete kasutamise, jäätmevedajad on kohustatud oma klientide lepingute muudatused (olemasolevate lepingute lõpetamine, uute lepingu sõlmimine) regulaarselt (kord kuus?) edastama KOV-i registrile.

Põhinõudena kehtib reegel, et olemasolevat veolepingut saab lõpetada ainult uue lepingu sõlmimisel. Registri andmeil ilma kehtiva jäätmeveo lepinguta jäätmevaldajate suhtes on KOV kohustatud saatma jäätmevaldajale kirjaliku meeldetuletuse, juhtides tähelepanu sellise lepingu omamise kohustuslikkusele. Nõude mittetäitmisel rakendab KOV kehtiva JäätS § 119 lg 8 alusel sunniraha või § 120'7 alusel kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmehoolduseeskirja nõuete rikkumise menetlust.



Kavandatavad muudatused (5)

....mille põhielemendid on:

6) *Jäätmeäitleja registreerimise tingimuseks on jäätmevedaja kinnitus, et ta pakub jäätmeveo teenust antud registreerimispiirkonnas kõigile potentsiaalsetele klienditele võrdse hinna alusel sama teenuse mahu korral st J-vedaja võib oma hinnakirja regulaarselt muuta, kuid seda põhimõttel 'võrdne teenuse maht, võrdne hind'. Jäätmevedaja edastab registreerimise piirkonnas rakendatava hinnakirja ja iga selle muudatuse eelnevalt (2 nädalat, 1 kuu?) KOV-le teadmiseks.*



Kavandatavad muudatused (6)

....mille põhielemendid on:

7) Teenusepakkuja kohustub koguma iga kliendi juures kõik need liigitikogutavad jäätmed, mille kogumise tekkekohal on KOV jäätmeeeskirjaga jäätmevaldajale kohustuslikuks teinud (näiteks vanapaber, aia- pargi ning köögijäätmed jm).

Muude jäätmete kogumine tekkekohal (näit. pakendijäätmed, kui see ei ole pakendiorganisatsiooni ja KOV lepingu alusel avaliku pakendi-kogumissüsteemi osa) on jäätmevedaja ja jäätmekoguga vahelise kokkuleppe teema.



Kavandatavad muudatused (7)

....mille põhielemendid on:

8) Kõikide tekkekohal liigitikogutava jäätmete kogumise hind ei tohi mahu põhiselt olla sega-olmejäätmete kogumise hinnast enam kui 50 % ja paberi-kartongi osas 20 %.

s.o. tingimus mis sisaldav vajadusel eri jäätmeliikide kulude osas jäätmekäitlejatele teenuse hindade koostamisel ristsubsideerimise kohustuse.



KESKKONNAMINISTEERIUM

Arutelud

KOVd on kaasatud jäätmeveo reformi ettevalmistavasse tööühma, nii üksikute KOVde tasemel (Tartu linn, Haaslaava ja Amba vallad), kui ka KOVde ühenduste kaudu (Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus MTÜ, Harjumaa Ühisteenuste Keskus MTÜ).

Arutelud jätkuvad, rööpselt toimub töö KOVde tegevuse rahastamisel vajalike katteallikate leidmiseks.



KESKKONNAMINISTEERIUM

Täna!

Peeter Eek

[Peeter.eek\(at\)envir.ee](mailto:Peeter.eek(at)envir.ee)

626 2884